

1865-08-03

Afsender

J. C. Jacobsen

Modtager

Carl Jacobsen

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Reims

Arkivplacering:
Uden FA nummer. Kasse F 3,1

Emneord:
Rejsebrev, kristendom,
livsanskuelse, rejsebreve

Dokumentindhold

J. C. Jacobsen fortsætter sine teologiske og åndelige betragtninger fra sidste brev. Brevet har ingen afslutning.

Transskription

Reims Torsdag Aften 3 August
1865

Kjære Carl!

I mit sidste Brev til dig ytrede jeg, at jeg i et senere Brev vilde fortsætte mine theologiske Betragtninger, men jeg har siden været og er fremdeles saa optaget af lagttagelser og Betragtninger over min Haandtering, at jeg næsten havde opgivet Tanken om, at kunne beskæftige mig med Andet paa den øvrige Deel af min Reise. Nu træffer det sig imidlertid saa, at jeg er kommen hertil i Aften og - efterat have seet Cathedralen udvendigt ved Solnedgang - intet har at foretage mig i en Timestid eller 2 indtil Sengetid. Mine Vinduer vende ud mod Kirken som viser sig i sin imponerende Skikkelse i Maanelyset og Kirkens Klokker ringe alvorligt og høitideligt for mig. - Dette lader ganske uvilkaarligt mit Sind og Tanke hen paa dit Brev og paa det lovede Svar. Jeg vil ikke være din Religionslærer, men kun meddele dig min religiøse Bevidsthed, saaledes som den efterhaanden har udviklet sig for mig. - Protestanten er ikke som Katholiken, en blindt Troende, men hans Tro skal være Resultatet af hans egen Prøvelse og Grandskning. - Protestanten troer ikke, fordi Præstendette eller hiint, men han overveier, hvad han har hørt og læst i Bibelen og danner sig derefter sin Livsanskuelse. - Den protestantiske Menighed eller "Kirke" udgjør derfor ikke en saadan "Enhed" som den "catholske", hvori Paven alene har Ret og Magt til at sige, hvad der skal troes. - Hos Protestanterne er Selvvirksomheden hos den Enkelte paa Troesgebetet en Ret - og en Pligt - og den Enkeltes Tro faaer derfor mere eller mindre en individuel Character. - For mig stiller næsten Alt, hvad der hedder Dogmer, sig som noget Uvæsentligt, tildeels fornuftsstridigt og for Christendommens sande Væsen fremmed. En Deel deraf er ikke Andet end orientalske Forestilinger, Myther og billedlig Tale, som af de

ældste, christelige Kirkelærere ere optagne i de "hellige Skrifter". Treenighedslæren forstaar jeg ikke, men Christendommen behøver i

mine Øine ikke denne for at godtgjøre sin guddommelige Oprindelse. Forsoningslæren forekommer mig fornuftsstridig og jeg troer ligesaa lidt paa den, som paa Treenigheden.- At alle de Mennesker, der have levet før Christus og alle de senere Levende, der uden egen Skyld ere uvidende om Christendommens Moral, skulle være fordømte til Helvede, er i mine Øine en aldeles uchristelig Lære. De kunne ikke her i Verden blive saa fuldkomne blive saa fuldkomne og altså ikke saa lykkelige, som de der kjende og følge den sande Lære: dette er Sandhed, men saavist som der er et Liv efter dette, hvor Betingelserne for en høiere Fuldkommenhed ere tilstede, saavist kan hines Ufuldkommenhed heller ikke vedvare evigt. Men naar jeg slaar en Streg over saa vigtige Dogmer, som de nævnte, hvad bliver der da tilbage, som jeg troer paa af Dogmer. Jeg troer paa en eneste Gud, som har skabt Verden, der paa hvert Punct bærer Præget af og Vidnesbyrd om en Viisdom, hvorfor Mennesket i Ydmyghed og Ærefrygt maa bøie sig. Ved Verden forstaaer jeg ikke alene Jorden og alle de andre Kloder, der bevæge sig i Rummet, men ogsaa det aandelige Liv, der bevæger sig i Tiden: Menneskehedens Liv. Ogsaa her aabenbarer den evige Viisdom sig, som staaende uendeligt høit over Menneskets kortsynede Indsigt, saa at Menneskeheden, trods alle de Enkeltes Feilgreb, trods tilsyneladende alle virkelige, men forbigaaende Tilbagegange, dog skrider fremad til en høiere Tilværelse, saa at det Sande og Fornuftige trods Vildfarelser og Ondskab dog efterhaanden seirer. Dette er for mig Guds Forsyn.- Det specielle Forsyn, som den Enkelte paakalder i det enkelte Tilfælde troer jeg ikke paa, fordi denne Tro, saa skøn og trøstende, som den er, strider mod Fornuften og med Troen paa en fornuftig Verdensorden. (fra Ørsteds Skrifter)

Men fordi jeg ikke troer, at Gud paa den Enkeltes Bøn handler med Verdensordenen eller gjør Mirakler, derfor miskjender jeg ikke Bønnen, den varme, ydmyge, inderlige Henvendelse til det høieste Væsen, men jeg tillægger kun Bønnen Værd, forsaavidt den Bedendes Attraa gaaer ud paa at styrkes i Viisdom, Taalmod, Ydmyghed osv. Men nu Udødelighedslæren! Kan man filosofisk bevise dens Sandhed? Nei! - Kan man begribe Udødeligheden ? Nei ligesaa lidt som vi overhovedet her paa Jorden, som aandelige Væsener, kunne begribe det Uendelige i Tid eller i Rum.- Skal jeg da troe paa det, jeg ikke kan begribe, endmindre bevise Rigtigheden af ? Jeg svarer her ubetinget: Ja! thi uden Udødelighed forekommer hele Menneskelivet

mig at være idel Ufornuft.- Uden Udødelighed var der ingen evig Retfærdighed, thi den Onde bortviser brat uden at faae sin Straf og den Gode ligesaa uden at faae sin Løn. Dernæst det forekommer mig klart, at hele Menneskets Liv med med Nødvendighed, forudsætter en Fortsættelse udover Døden. Menneskene kunne umuligt have faaet en Guddomsgeist i deres Indre alene for at spise , drikke, sove og døe.- Menneskets Maal er aandelig og sædelig Fuldkommenhed. - Opnaaelsen deraf er salighed. Forsømmelsen deraf fremkalder Anger, Smerte, Helvedsqual. Dette er det man billedligt betegner med Guds Dom, Guds Vrede. Men denne stærke Trang til Fuldkommenhed kan jo, det saa er, ikke tilfredsstilles her paa Jorden og Mangfoldige bortrives jo i en tidlig Alder, ja som smaae Børn. Var der nogen fornuft i saadan en Tilværelse, uden en Fortsættelse hinsides Graven? Neil! Altsaa, der maa være en Fortsættelse, med Bevidsthed om det hernede førte Liv. Derom synes jeg ikke, at der kan være Skygge at Tvivl.- At gruble over Formen for dette fortsatte Liv nytter til

Intet, thi vor Tanke kan ikke gennemskue Evigheden. Man kan ikke let modstaae Fristelsen til at lade Phantasien udmale sig denne Tilværelses-Tilstand men man bør ikke dvæle formeget derved og i hvert Fald holde sig klart for Øie, at det kun er Phantasies Spil og ikke Tanken, som fremkalder disse Billeder. For Livet hernede er da uden Betydning.-

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

gij waart giet in het licht: Ju! Gijden Werdigheid van Gans
Jk. Mamm. En licht mij al naar idel Afwijf. - Wden Werdigheid

1708 den negen negig Sepemberjst, hi den Oude bestendel komt
intre al faar sin Maat of den Gode lijfas intre al faar sin Lân.
I 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Donnerstag: Ich feierte am 1. April, an Joh. Maria's 100. Geburtstag und Geburtstag feierte auch in der Stadt die 100. Geburtstag.

Memoirs of our dear friend John Smith as Goddard's friend. - I don't
 know if you at first, Smith, saw of this. - Memoirs of Smith as

aandlij of publij Liefte Gemeenschap. - Opzachtste Doof en Slecht
doofzinnigste Doof van den Aard, van den Vloed, van den

Lactuca muralis var. *pinnatifida* Boiss., *Silene*, *Juncus*, *Trifolium*.
Es ist so viel man billiger bekommt und Gutes davon. Gute Hand.
Man kann auch etwas von *Silene* bekommen. Es ist so.

[illegible]

helt i Alene, jo, ja en fjerde Kvinde. - Men det var en Damskift: en
fjerde Tilværelse, inden en Sotballstift Julefest kom. - Nei!

Alfas, he was near an Eastfallett, and considered our
Jameson first Liv. I saw Bjørn just then, and he had more
of them. - At your place was Tanner for the first Liv, just the

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Sult, li' now can be an ill-organized organization. Man
 can be let make an impression at an internal level. Manifestation
 natural by means of the same - the same, man can be the
 same for many years of. Just the fact by the fact of
 the, at the time of the manifestation of the same, the
 same for the same. The same for the same. The same for the same.